

СУЧАСНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ У СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО- РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ

РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ

*С.М. Газуда, Ужгородський торговельно-економічний
інститут КНТЕУ, к.е.н., доцент кафедри менеджменту
туристичного і готельно-ресторанного бізнесу*

*В.Й. Ерфан, ДВНЗ "Ужгородський національний університет",
к.е.н., доцент кафедри міжнародного бізнесу,
менеджменту та логістики*

Туристично-рекреаційне господарювання в межах територіально економічної системи Закарпатської області має всі сприятливі передумови й унікальні можливості до розвитку і перспективного зростання за сучасними європейськими вимогами і стандартами. Вигідність географічного розташування (область межує з чотирма країнами-членами Євросоюзу: Угорщиною, Словаччиною, Польщею і Румунією), наявність м'якого помірно-континентального клімату, відмічена екологічність (порівняно) і чистота території разом з історично-культурним надбанням краю і людським капіталом, його творчим потенціалом, дає можливість розвитку туристично-рекреаційної сфери й функціонування суб'єктів господарювання в багатогранних видах економічної діяльності починаючи з санаторно-курортного лікування, рекреації, відпочинку і завершуючи різновидами туризму: агро-, еко-, сільського, зеленого, пішохідного, пошукового, паломницького тощо. Водночас, важлива роль відводиться бальнеологічному і гірськолижному туризму.

Вагомість і значне місце туристично-рекреаційного господарювання обґрунтовується функціональністю сільських територій, де серед інших складових сільського розвитку чітко окреслено туристичну й рекреаційну, саме вони задовольняють рекреаційні, оздоровчі, відпочинкові й туристичні потреби як мешканців сільської місцевості, так і населення міст.

Дослідження засвідчило, що мережа туристично-рекреаційних закладів Закарпатської області налічує понад 511 об'єктів, в тому числі [2]: оздоровчих – 23, рекреаційних – 126, туристичних – 362, де одночасно можна розмістити близько 26,0 тис. осіб. Крім цього в регіоні наявні 56 діючих гірськолижних витягів, зокрема: бугельних – 40, крісельних – 8, якірних – 3, елеваторного типу – 2, мультиліфти – 3, ратраків – 26, пунктів прокату – 38.

Унікальними, для розвитку краю, є наявні джерела мінеральних і термальних вод. В межах регіону досліджено понад 700 водопроявів у складі яких 62 родовища, 30 типів та 400 видів вод. За якістю та кількістю мінеральних вод Закарпаття займає перше місце в Україні. В регіоні наявні майже всі аналоги найвідоміших у світі мінеральних вод [3; 4, с. 22]: гідро-карбонатні натрієві, гідро-карбонатні сульфатні, кальцієво-магнієві, сульфідні, миш'яковисті, кремнієві.

За своїм хімічним складом і лікувальними властивостями вони не поступаються відомим мінеральним водам Кавказу, Чехії, Франції („Поляна-Купіль”, „Поляна Квасова”, вода підтипу „Новополянська” (аналог „Боржомі”), „Лужанська-4”, „Лужанська-7”, вуглекислі гідрокорбонатно-натрієво-кальцієво-магнієві води з рівнем мінералізації 1,2 г/л, аналог мінеральної води „Нарзан”, „Поляна Купіль”, „Перлина”, Синяцька сірководнева вода, хлоридно-натрієва мінеральна вода та інші) [1, с. 69].

Серед районів області значний запас мінеральних вод мають території гірської місцевості, зокрема такі райони як Свалявський, Рахівський, Хустський, Тячівський. Бальнеологічний потенціал з наявними термальними джерелами має Берегівський район. Унікальні лікувальні властивості мають соляні озера й соляні шахти Солотвина розташовані у Тячівському районі. Лікувальні властивості соляних озер порівнюють з водами Мертвого моря.

Наявні запаси унікальних природних ресурсів сприяють розбудові туристично-рекреаційної інфраструктури по території регіону, передусім біля наявних джерел. Так, за останні роки з'явилися сучасні готельно-туристичні, санаторні комплекси й спа-готелі, серед яких „Деренівська купель” (с. Нижнє Солотвино), „Озеро Віта” (селище Нижній Студений), класичний гранд-готель „Пилипець” (с. Пилипець) „Карпатія” (с. Шаян), „Quelle-Polyana” (с. Поляна) та багато інших.

Водночас, за останній період (2019 р.) відбувалося покращення туристично-рекреаційної інфраструктури, де в рамках реалізації

Програми розвитку туризму і курортів у Закарпатській області здійснювались організаційні заходи щодо [2]: знакування і маркування туристичних шляхів та маршрутів територією області. У рамках співпраці управління туризму та курортів департаменту облдержадміністрації та ГО „Карпатські стежки” у теперішній час здійснюється маркування відрізка Закарпатського Туристичного Шляху від перевалу Ужоцький до смт Воловець протяжністю 61,5 км.

У процесі дослідження виявлено, що перспективного розвитку і розширеного відтворення набуває сфера сільського зеленого туризму з наданням унікальних туристично-рекреаційних продуктів і послуг, де майже кожен населений пункт має власні традиційні фестивалі, окремі з яких мають історичне підґрунтя, а саме [1, с. 132-133]: фестиваль червоного і білого вина, фестиваль різників, „Берлібаський банош”, фестиваль голубців, обласний фестиваль фольклору „На Синевир трембіти кличуть”, „Добронська паприка”, свято „Проводи отар на полонину”, „Гуцульська бринза”, „Варіння леквару”, фестиваль вина „Закарпатське божолє” та низку інших свят і фестивалів.

Висновки. Дослідженням підтверджено, що в Закарпатській області наявним є потужний туристично-рекреаційний потенціал, який і в подальшому сприятиме розбудові інфраструктури сфери туризму і рекреації. Однак, з метою активізації діяльності суб’єктів господарювання в досліджуваній сфері потребує сприяння і підтримки з боку державних і владних структур. Вагомого значення при цьому набуває регіональна інвестиційно-інноваційна політика держави стосовно розвитку туристично-рекреаційної галузі. Зумовлюється необхідність прийняття і реалізації комплексної програми розвитку зазначеної сфери, де окреслюватимуться багатогранні принади й унікальні можливості краю у забезпеченні перспективного розвитку сфери туризму і рекреації. Доцільним є врахування прикордонності території регіону і його транспортної доступності, що безпосередньо й позитивно впливатиме на розвиток малого і середнього бізнесу, а також спільного підприємництва із залученням як вітчизняних, так і зарубіжних інвесторів у межах туристично-рекреаційного господарювання.

Список використаних джерел:

1. Газуда Л.М., Ерфан В.Й., Газуда С.М. Сільський розвиток регіону: монографія. Ужгород: Видавництво ФОП Сабов А.М., 2015. С 162-163.
2. Туристична галузь – це потужний чинник розвитку області. URL: <https://zakarpat-rada.gov.ua/zakarpattya/infrastruktura/turyzm-i-rekreatsiya/>
3. Регіональна стратегія розвитку Закарпатської області на період 2021-2027 років (матеріали, затверджені Керівним комітетом та Робочою групою) Проект (попередня редакція). URL: https://carpathia.gov.ua/sites/default/files/imce/191003_rsp-pr.pdf
4. Статистичний щорічник Закарпаття за 2018 рік / Головне управління статистики у Закарпатській області; за ред. Г. Д. Гриник. Ужгород, 2019. 495 с.